

ROZSĄD (7) *sb m*

rozsąd (5), **rosąd** (2); rozsąd *ForCnR* (2), *BielKron*, *Mącz* (2); rosąd *ZapWar*, *SeklWyzn*.

o jasne.

sg [*N rozsąd.*] ◇ *G rozsądu* (1). ◇ *A rozsąd* (5), ◇ *pl N rozsądy* (1).

Sł stp notuje, Cn, Linde brak.

1. *Rozstrzygnięcie sporu; werdykt* (4) : Iednego czału ftalá lie zwádá miedzy dwiema ziemiány o dziedzynę/ ták áz lie ná fię tárgnęli/ pozwał ieden drugiego przed Libufę o rozład. *BielKron* 318v.

rozsąd czyj (1): sktorych przyczyn prosza myly panovye aby mya V.M. raczyly oddezlacz nalaskavy rosath krolya iego mylosczy a thego czaszv mnye zaklady nye przyczyskacz o thą rzecz *ZapWar* 1528 nr 2457.

Zwrot: »[miedzy kim a miedzy kim] rozsąd uczynić« (1): [Nieszczęście (= osoba dialogu) do sędziów] łatwo miedzy mną ij łaliady memi/ a miedzy tym swowolnym młodzieńcem prawy rozład wczynicie. *ForCnR* D4v.

Wyrażenia: »prawy rozsąd« (1): *ForCnR* D4v *cf* »rozsąd uczynić«.

»sprawiedliwy rozsąd« (1): [rzecze sędzia:] Wy strony ktoreście tu stanęły/ patrzajcie abyście lie przed ładem pocześnie mieli/ á bez wrągania a śwáru/ łprawiedliwego rozsądu czekali *ForCnR* D4.

2. *Opinia, ocena; zdanie; iudicium* *Mącz* (3) :

rozsąd o czym (1): *Mącz* [176]c; [Łacny o tey rzeczy rozład *KorczRozm* H4].

Zwroty: »rozsąd dać« (1): *Spectator* etiam, Ten który co oględuye/ áby vmiał rozeznąć y rozład dać. *Mącz* 405a.

»dawać [komu] na rosąd« (1): I ynich ieft wiele niechrześcijańskich przyłag ktorich teraz dla przedłużenia y kołcioła chrześcijańskiego łgorżenia/ niewipifwię iedno ty teras dawam w.K.M. na rozeznanie y prawdziwy roład *SeklWyzn* a4v.

Wyrażenia: »rozsąd ludzki« (1): *Varia sunt iudicia hominum de hac*, Rozmáyte łą mniemania á rozłady ludzkie o tey rzeczy álbo rozmáicie o tym dzierzą. *Mącz* [176]c.

»prawdziwy rosąd« (1): *SeklWyzn* a4v *cf* »dawać na rosąd«.

Szeregi: »mniemania a rozsady« (1): *Mącz* [176]c *cf* »rozsąd ludzki«.

»rozeznanie i rosąd« (1): *SeklWyzn* a4v *cf* »dawać na rosąd«.

3. [Fraza: »to jest nie moj rozsąd [cum inf]« = *nie do mnie to należy*: Tedy ie [luteranów] też podobno niewinnie winują/ abo też czałęm potwarzaią. (–) To ieft niemoy rozład potępiac kogo. *RejKat* 48.]

Synonimy: 1. *rozprawa, rozstrzygnięcie*; 2. *baczenie, mniemanie, opinia, rozeznanie, sąd, zdanie*.

Cf **ROZSĄDEK**